

Nieuwsbrief KOKW

November 2020 nieuwsbrief 4 van 2020

In dit nummer op pagina:

- 1 Voorwoord
- 2 Kringnieuws
- 9 Varia
- 12 Kalender

OPROEP

Ontvangt u nog een papieren versie van deze nieuwsbrief?

Graag hadden wij uw e-mail- adres ontvangen op info@kokw.be, zodat u voortaan deze nieuwsbrief digitaal kan ontvangen. Bedankt hiervoor.

Voorwoord

Beste leden

We eindigen een 'historisch' jaar, alhoewel dat jaar wel eens twee jaren zou kunnen duren. Voor een actieve vereniging als de KOKW is dat toch even zoeken en afwegen. Neen, veel kan niet meer, ieder gaatje met mogelijkheden wordt onderzocht, afgewogen en goed- of afgekeurd. Ik denk aan het digitale bezoek aan onze tentoonstelling rond Wase cartografie, of onze dokter van Raemdoncklezingen met Herbert Smitz en Eddy Maes die – beperkt weliswaar – toch konden plaatsvinden.

Op het moment dat mijn vingers het klavier bespelen, heeft de Vlaamse regering voor de tweede maal de cultuursector aan banden gelegd. "Erg, hiel erg", zou Paul Tienpondt, directeur van dienst bij de televisiereeks 'De Collega's' gezegd hebben; om zijn wanhoop uit te drukken. We moesten dus ook de voorstelling van de 123ste Annalen annuleren. Zeer tegen onze zin, maar het gezond verstand heeft ook z'n rechten. Gelukkig heeft de redactieraad weeral goed werk geleverd, en zal u kunnen genieten van enkele puike stukjes Wase geschiedenis.

We hebben dan van een nood een deugd gemaakt, en de veel te grote Don Boscokerk (die ook wel wat verborgen erfgoed bezit) gebruikt om onze wettelijk verplichte Algemene Vergadering te houden. En ik kan u met grote vreugde melden dat het uittredend bestuur quasi unaniem herkozen is. De foto van het bestuur in ons jaarboek kan dus gerecycleerd worden.

Onze interne molen draait nog goed, en we blijven uitkijken naar opportuniteiten om het Wase erfgoed de plaats te geven die het verdient: in het licht, en met veel volk.

Verzorg u, en houd het veilig,

Chris de Beer
Voorzitter KOKW

Kringnieuws

INHOUD ANNALEN DEEL 123 (2020)

Als gevolg van de verstrengde corona-maatregelen kon de voorstelling van de Annalen (deel 123 – 2020) op zondag 25 oktober 2020 in de Don Boscokerk te Sint-Niklaas niet doorgaan. Bestuursleden zijn volop bezig met de bedeling en verzending van de Annalen. Weldra vindt u dus ook het jaarboek in uw brievenbus. Veel leesplezier!

Inhoud Annalen 2020 - deel 123

Herman COLE

Aangevuurd door het vuur. Het wankelen van een wereldje

Rudi DE CLERCQ

Het mooiste eerbewijs is de opheldering: de speurtocht naar het lot van vier gedeporteerde mannen tijdens de Tweede Wereldoorlog

Annelies SOMERS

Achthonderd jaar vrouwelijke veerkracht in het Waasland ontsloten: de inventaris van het archief van de Roosenbergabdij in Waasmunster

Vincent DEBONNE

Van natuursteen naar baksteen. De (middeleeuwse) parochiekerken van Daknam en Eksaarde

François VAN GEHUCHTEN

Omtrent de boerenkrijg, in het bijzonder in het Waasland

Marc CARLIER

Origineel werk van een jonge rederijker uit Sinaai – de executie van Lodewijk XVI (1815)

Marc STEELS

175 jaar spoorweggeschiedenis in Sint-Niklaas

Patty DE MEESTER

Gespreksforum: Dagboeken uit de Eerste Wereldoorlog als historische bron

Piet VELDEMAN

'God behoedde de woningen van zijn echtgenotes': de dagboeknotities van de Lokerse Clarissenzuster Marie-Thérèse (Louise De Bethune) uit 1914 (en 17/1918)

Björn RZOSKA

Edmond Verstraeten (1870-1956), een zelfbewuste kunstschilder op zoek naar 'waarheid'

Nico VAN CAMPENHOUT

Nazisme en bolsjewisme vielen voor hem samen: Florent Peeters (1909-1989)
Godfried KWANTEN en Thomas PEETERS

Een katholiek tussen bruin en rood Bolsjewisme - Archief
Florent Peeters

Nico VAN CAMPENHOUT
Inleiding De Waassche Koerier
Jan CREVE
Het boek 75 jaar Wase Koerier
Steven VANDEN BUSSCHE
Het belang van de lokale pers

Björn RZOSKA
Afscheid Nico Van Campenhout als stadsarchivaris van
Lokeren

Pieter DONCHE
Nieuw ontdekte handschriften van de genealoog Frans
Jozef jr. de Castro

JAN VAN RAEMDONCKLEZING 'DE WOUMAN-KLOK' DOOR ELKE OP DE BEECK – DINSDAG 17 NOVEMBER 2020, 20U. STEM ZWIJGERS-HOEK – GEANNULEERD

De Vlaamse Overheid heeft beslist dat alle musea vanaf 28 oktober 2020 om 17u. de deuren moeten sluiten als beschermende maatregel om de verspreiding van coronavirus te beperken, en dit voor onbepaalde tijd.

Hierdoor kan de lezing i.v.m. de Wouman-klok op dinsdagavond 17 november jammer genoeg niet doorgaan. In veiligere tijden hopen wij deze lezing te kunnen hernemen.

BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIECENTRUM GESLOTEN OP ZATERDAGVOORMIDDAG VOOR ONBEPAALEDE DUUR

Als gevolg van het coronavirus en de restauratiewerken aan het Huis Janssens, is de leeszaal voor onbepaalde duur gesloten. Tot onze spijt kunnen we gedurende deze periode geen bezoekers in de leeszaal ontvangen.

Gelieve voor dringende opzoeken/vragen een afspraak te maken via info@kokw.be. Dan wordt bekeken of wij u – tijdens de coronacrisis – alsnog kunnen verder helpen. Alvast bedankt voor uw begrip.

SCHENKINGEN AAN DE K.O.K.W.

Heb je documenten, foto's, filmmateriaal of voorwerpen, waarvan je denkt dat die voor onze Oudheidkundige Kring of voor de inwoners van het Waasland interessant zijn of zelfs van onschatbare historische waarde? Heb je zelf niet de ruimte of heb je zelf geen mogelijkheid om het bij te houden en wil je toch dat het bewaard blijft voor het nageslacht? Dan zijn wij steeds zeer dankbaar voor het vertrouwen dat in onze Kring gesteld wordt om dit in jouw plaats te doen.

Indien je een schenking wil doen, kan je ons contacteren via een bestuurslid of via info@kokw.be. We contacteren

je dan zo snel mogelijk om concreet af te spreken.

NIEUWE AANWINSTEN

EN TOEN WAREN ZE MET TIEN! – VAANDEL KONINKLIJKE VRIENDENKRING POSTPERSONEEL SINT-NIKLAAS WAASLAND

De KOKW mocht afgelopen maand een bijzondere aanwinst voor haar collectie vaandels in ontvangst nemen. Dhr. W. Duymelinck schonk ons immers het vaandel van de Koninklijke Vriendenkring Postpersoneel Sint-Niklaas Waasland, een vereniging waarvan hij ook secretaris is.

Een waar praalstuk én vervaardigd door het Huis Van Severen-Ente, opvolger De Winter. De KOKW kan nu buigen op een tiental vaandels voortspruitend uit dit huis en haar opvolger.

Maar niet alleen het vaandel: ook de bijhorende reiskoffer waarin een reclamedrukwerk uit 1936 voor het Huis is gekleefd, is een zeldzaamheid. Beide stukken en hun toebehoren zullen door de KOKW in leerzame navolging van haar 'Vlaggenproject 2019' een eervolle bewaring toebedeeld krijgen.

Tot slot en nogmaals: laat ons niet voorbij gaan aan dit teer erfgoed. Talloze verenigingen investeerden immers hiermee in hun zichtbaarheid. De vlag voorop! Want waar is de tijd, in solidariteit. De bijenkorf!

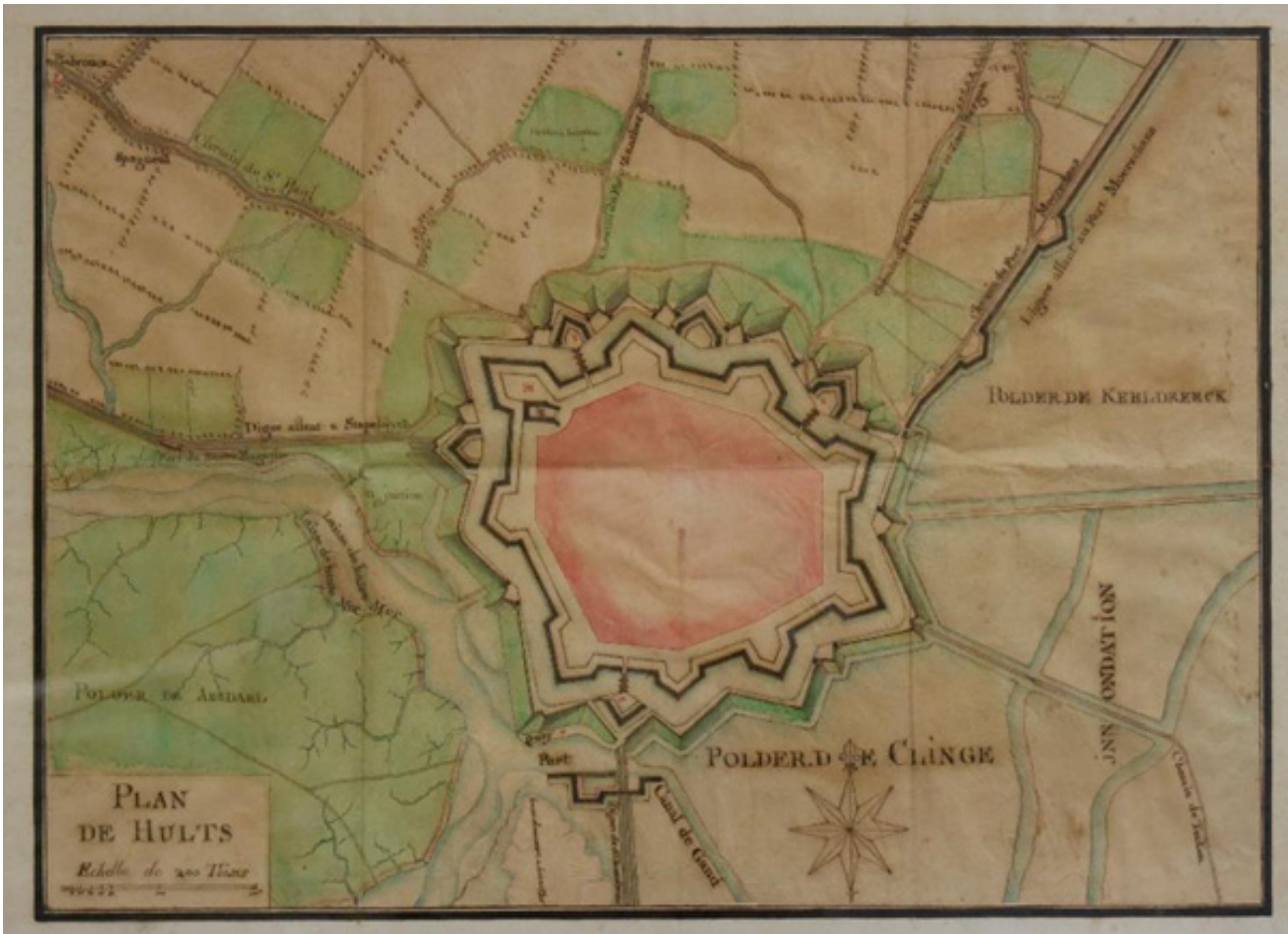
GEVELPLAN HUIS MYLE

De familie Mertens-De Neve uit Erpe schonk de KOKW een gevelplan van Huis Myle (1896), Grote Markt te Sint-Niklaas. De gulle schenkers vonden ons op het internet. We dragen er verder goed zorg voor. Dank voor het vertrouwen!

DE VESTING HULST

Geen jaartal. Wie vervaardigde dit kaartje?

Een handschriftelijk kaartje van de vesting Hulst, vermoedelijk 18de-eeuws omwille van de schaal in 'toise', met toch wel enkele merkwaardige details.

Plan de Hulst....
De haven als eindpunt van de Gentse vaart

De stoppeldijk

De Moerschans

De weg naar Stekene?

EEN TOPOGRAFISCHE KAART VAN ZEELAND, LE ROUGE, 1748

“Topographie de la Zelande en 9 Feuilles traduite de l’Hollandais, dediée et présentée au Roi par son tres Humble et très Obéissant Servieur Le Rouge. Paris 1748”.

Het betreft hier een zeldzame kaart gepubliceerd in packet-formaat. Het is de enige, grote provinciekaart die de eer heeft genoten in Frankrijk gekopieerd te worden. Koeman, ‘Geschiedenis van de Kartografie van Nederland’, p. 104.

EEN MILITAIRE ATLAS "VESTINGEN IN BRABANT TIJDENS DE OOSTENRIJKSE SUCCESIE-OORLOG", JAN DE LAT, 1747

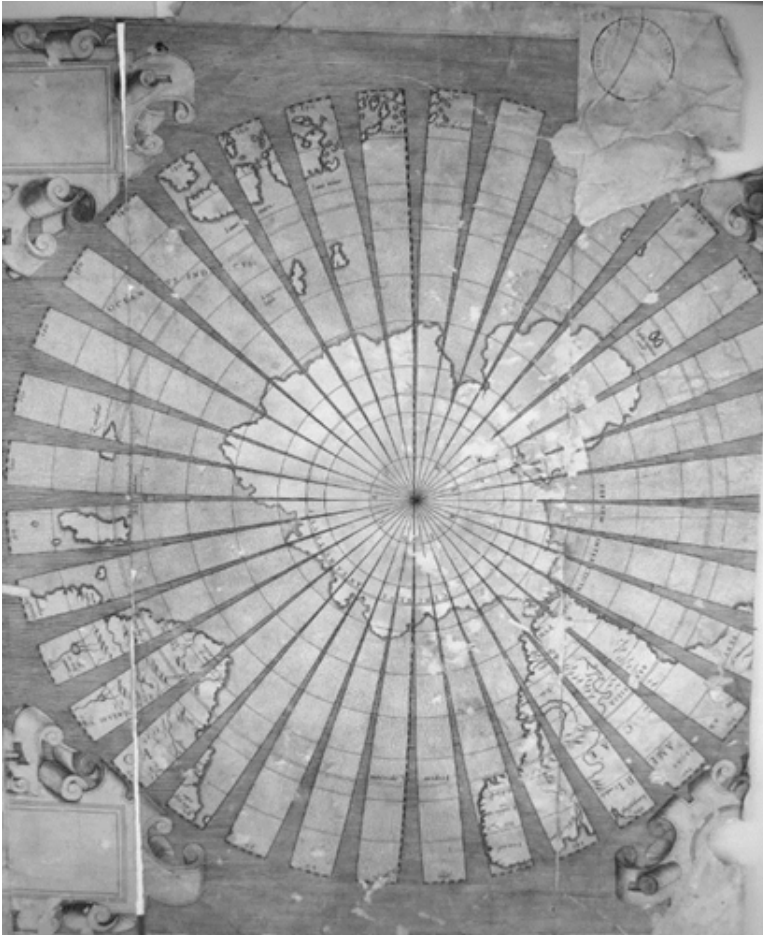
Twaalf gegraveerde plattegronden van vestingen die werden aangevallen door Generaal Löwenthal.

VARIA

EEN STUKJE OUD PAPIER...

Voor de aandachtige lezer van onze nieuwsbrieven komen we even terug op het berichtje 'Rommelen in de schuiven'.

Een stukje oud papier, in slechte staat, probeerden we een beetje vlak te krijgen en wat kwam er te voorschijn? Het zuidelijk halfrond geprojecteerd op de zuidpool...

Nu weten we met zekerheid dat dit kaartje een deel is van de wereldkaart van Antonio FLORIANUS van Udine. Antonio Florianus verkreeg een privilege van de Venetiaanse Senaat (1555) om een wereldkaart te publiceren. Hij schreef dat hij al zijn verstand en kennis gebruikte om een 'mappemonde' te creëren die nooit voordien was gemaakt en die zou helpen bij het bestuderen en leren al wat te maken had met 'Cosmografie' en het een beeld zou geven van de hele wereld in de vorm van een sfeer. Het resultaat van Antonio's hard labeur 'overschrijdend elke verbeelding' geeft ons een beeld van het noordelijk en zuidelijk halfrond. Opvallend is de verdeling in 36 gebogen rechthoekige segmenten.

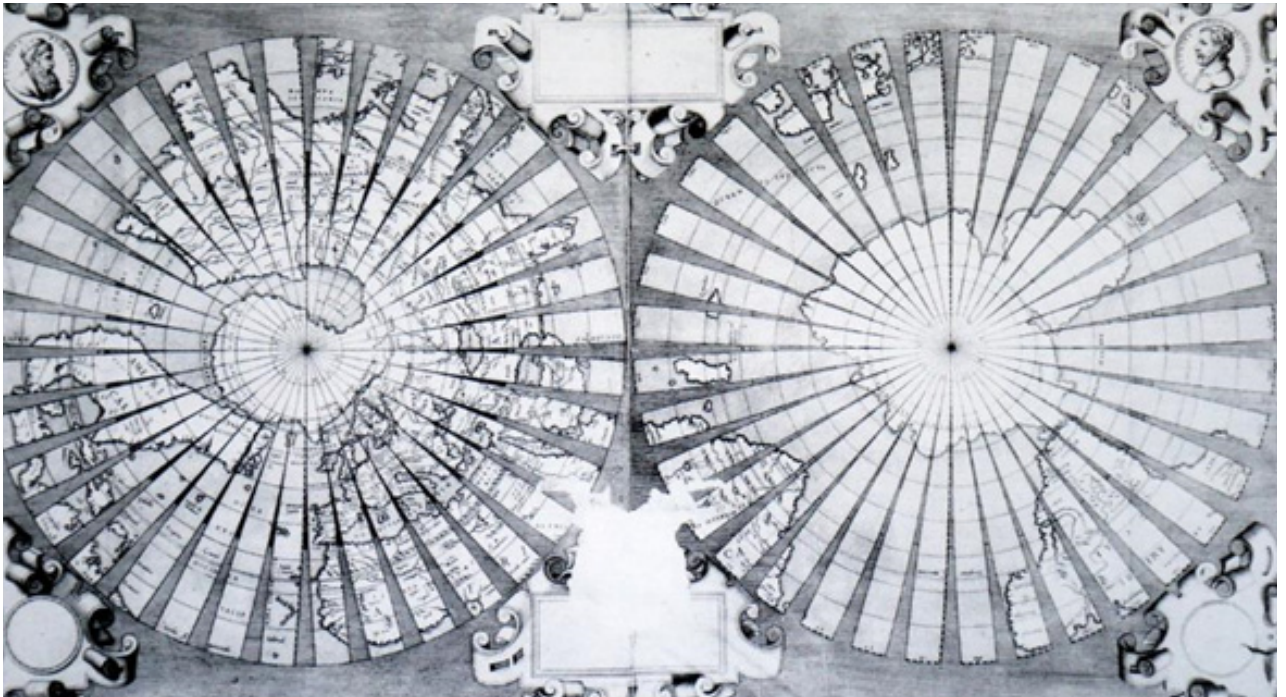
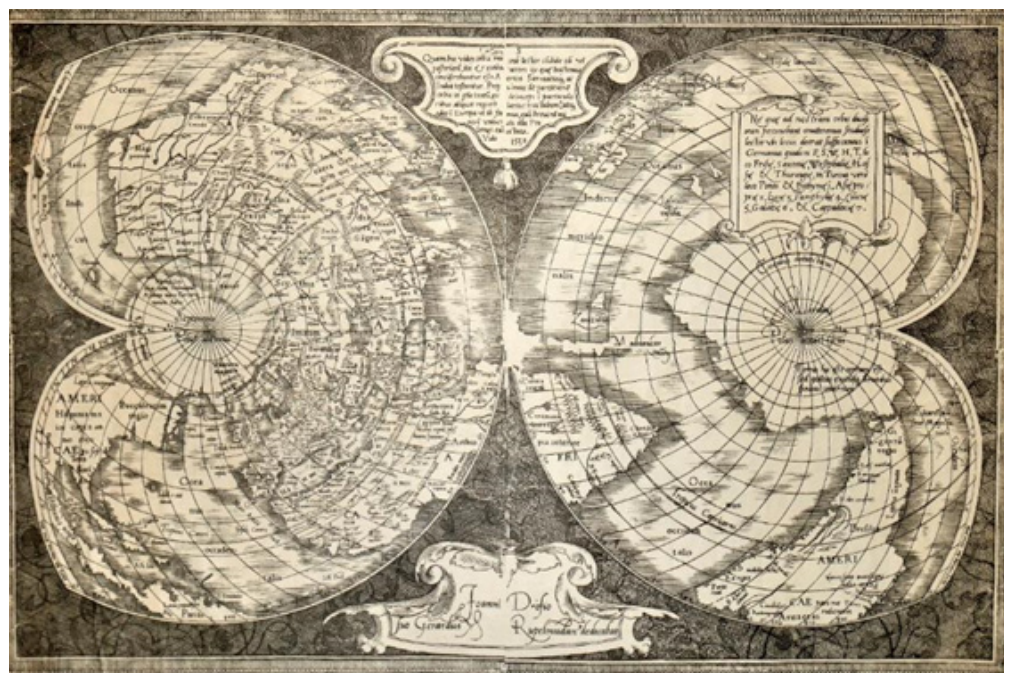

Foto Sotheby's-Natural History, Atlases and Travel, 10/12/1998, p. 78

Deze intrigerende map draagt geen titel noch publicatiedatum, maar is vermoedelijk van na 1555. De cartouches zijn blanco gebleven, zodat we niet weten in welke omstandigheden en voor welk doel deze mappemonde het licht zag.

Na vergelijking met de dubbel-hartvormige mappemonde 'Orbis Imago' (1538) van Gerard Mercator, stellen we een opvallende gelijkenis vast. Alle geografische gegevens stemmen overeen, alsook de vorm van de continenten en de scheiding tussen de Amerika's en Azië. We vermoeden dat hij een Italiaanse kopie van de dubbel-hartvormige van Gerard Mercator heeft gebruikt om tot zijn wereldkaart te komen die nooit voordien was gemaakt.

De zwaar beschadigde kaart van Antonio Florianus in onze collectie, is toch wel zeer uniek. Op recente veilingen waren de biedprijzen zeer hoog, waaruit we kunnen besluiten dat ze vrij zeldzaam en zeer gezocht is.

We zoeken verder..

Eddy Maes – collectiebeheerder KOKW

Agenda

- Zaterdag: Bibliotheek en documentatiecentrum gesloten op zaterdagvoormiddag voor onbepaalde duur als gevolg van het coronavirus en restauratiewerken aan het Huis Janssens.
- Dinsdag 17 november 2020, 20 u.: Jan Van Raemdoncklezing 'De Woumanklok', door Elke Op de Beeck, SteM Zwijgershoek - GEANNULEERD.

MET DANK AAN:

Met steun van de

**Vlaamse
overheid**

Verantwoordelijke uitgever nieuwsbrief KOKW: Chris De Beer, voorzitter, postbus 144, 9100 Sint-Niklaas, 2020, e-mail: info@kokw.be, www.kokw.be